

A kosárlabdázás krónikája

Kuncze Géza tanár úr mondása:

„Az élet napsugara a játék.”

Az ember megszületik, szinte azonnal játszani kezd, először a kezével, majd ami a keze ügyébe akad. Ekkor minden játékszer ez a későbbi időszakokra is érvényes, fantáziája pedig végtelen. Kedvenc játékszerét is félredobja annak a tárgynak a kedvéért, melyet fantáziája kedvenc játékává léptetett elő. Örömet leli a mozgásban, a futásban. Nem tudni, ki volt azaz ember és mikor dobta el játékból az első követ, vagy dárdát nem az ellenség, nem a menekülő állat elejtése céljából, hanem versenyezve egy másik személlyel. Mivel közösségben élt, az egyéni vetélkedők mellett csapatokat alakított. Szárnyaló fantáziája alapján elképzelt játékokat, sporteszközöket, feltalálva megalapozta valamelyik későbbi sportjáték alapjait.

A sport krónikásának több adattal, illetve forrással van dolga. Amikor felbukkannak a sportágak első képei, ábrázolásai, egy meghatározott tevékenységet hozhatunk összefüggésbe bizonyos időpontokkal. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az adott sportág ne létezhetett volna már korábban is. Nem is beszélve azokról a sportágokról, amelyekről nem maradt fenn képi dokumentum.

A kosárlabda gondolata már a régi népeknél is meglehetősen. Erre mutatnak azok a kosárlabdához hasonló, kezdetleges játékok, melyekről bizonyos adatok kapcsán tudomásunk van.

Ezek egyike: Egy magas fát felállítottak és arra valami gyékényféléből font négyszögletes dolgot erősítettek, aki ezt a labdával eltalálta jutalmat kapott. Egy másik feljegyzés szerint már aztékok, inkák és a mayák is játszottak kosárlabdához hasonló játékot. A feladat abból állt, hogy a labdát egy malomkőhöz hasonló átlukasztott kövön kellett átjuttatni. A floridai bennszülöttekről az maradt fenn, hogy ők egy magas póznát állítanak fel és erre egy fűzfavesszőből font kosarat erősítettek, amely könnyen forgatható volt. Cél az volt, hogy a labdával úgy találják el a kosarat, hogy az minél többször megforduljon, és ezt valószínűleg már 2 csapat játszotta. Ezek azok a primitív játékok, melyeket a gyér irodalmi források alapján a kosárlabdajáték elődeinek tekinthetünk, annak ellenére, hogy a mai kosárlabdától jelentősen eltérnek, alapgondolatában azonban megegyeznek, ez pedig: a labdát mindig fönt elhelyezett célra kellett irányítani.

Az „új játék” a – KOSÁRLABDA – születésének időpontja és érdekes története pontosan ismeretes. A mai kosárlabdajáték gondolatát, „feltalálását” a véletlen szülte.

1891. decemberében az Egyesült Államok-beli Springfieldi (Massachusetts állam) Keresztény Dolgozók Főiskolájának (ma a Springfield College) kanadai származású 30 éves tanára, **dr. James A. Naismith** (Almonte, 1861.11.06. – Kansas 1939.11.28.) **„feltalálta” a KOSÁRLABDÁT.** Egyik délután gondolataiba merülve az egyetem udvarán – a volley-ball játékterén – várta a következő óra kezdetét. Sokat foglalkozott ebben az időben – a főiskola igazgatója, dr. Luther Gulick megbízása alapján – egy olyan küzdőjáték gondolatával, mellyel a téli

holszezonban a futballistákat (amerikai futball) foglalkoztatni lehetne. Gondolataiba merülve, kezében egy labdával játszadozott, amikor hirtelen beszólították a tanáriba. Ő erre a kezében levő labdát beledobta a mellette egymás hegyébe rakott őszibarackos kosarak egyikébe. Dolga végeztével visszatért, kivette a labdát a kosárból és azt most már tudatosan kezdte beledobálni, közben diákjai mind többen gyűltek köréje. Ez a játék mind neki, mind az odasereglő hallgatóknak nagyon tetszett, egy-páran meg is próbálták. Majd, hogy mind többen kivegyék részüket a játékból két csapatot alakítottak és kezdetét vette a küzdelem „két kosárra”.

Későbbiekben az egyetem tornatermébe tették át a játék színhelyét és hogy a kosárba ülve ne lehessen azokat védeni, a terem erkélyeire szerelték. Ez a magasság a **10 láb, azaz 305 cm azóta sem változott**, a springfieldi tornacsarnok erkélyének magassága véletlenül annyi volt. Itt az erkélyen tartózkodó „közreműködő” szurkolóktól pedig palánkok felszerelésével védték meg a kosarakat, nehogy a labdát be-vagy elüssék. Eleinte a játékot a springfieldi futball csapat teljes létszámmal, azaz 2x25 játékosal játszotta. Azután lett a létszám 2x9 fő. **Az első mérkőzést 1891. december 21-én**, a „javíthatatlanok osztályának” 18 diákja futball-labdával játszotta. A létrán ülő portásnak nem sok dolga akadt, mert csak egyszer (1-0) kellett a kosárból (akkor még zárt volt!) a labdát kivenni. Ebből a kezdetleges állapotból megindult a játék tökéletesítése. **A Triangle (Háromszög) magazin 1892. január 15-i számában Naismith 13 pontban közzé tette az Új Játék (New Game) címen annak szabályait.** Az Új Játék nevét egyik tanítványa, **Franck Mahan** adta és ez a „**Basketball**”.

1892. március 1-én több, mint 200 néző előtt játszották az első nyilvános mérkőzést a springfieldi iskola tanárai és diákjai. A diákok 5-1-re nyertek.

1893. március 22-én a Massachusetts állambeli Northhamptonban Smith College leányiskola hallgatói lejátszották az első női mérkőzést, a férfiak kizárásával.

Ezek az évek nemcsak a kosárlabdában jelentősek, hanem az egész világsportjában is, ez időre tehető az olimpiai játékok újjáélesztése. **389-ben** ünnepelte utoljára az Ó-görög nép az olimpiát, melyet Theodosius császár 393-ban rendeletével „egyszer s mindenkorra” megtiltotta. Sok év telt el, míg **1892. november 25-én Párizsban Pierre de Coubertin báró** (1863.01.01. – 1937.09.02.) felhívást tesz közzé az ókori olimpiai játékok föllevenítésére. A felhívás eredménnyel járt, **1894. június 23-án** a párizsi Sorbonne-on a Nemzetközi Atlétikai Kongresszuson határozat született „**az olimpiai játékok újjáalapításáról**”. **Megalakult a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB)**. A tizenkét tag közé választották **Kemény Ferenc egri reáliskolai igazgatót**.

A **III. Nyári Olimpiai játékokat** az amerikaiak St. Louis-ban (1904. VII. 1 – X. 29 között) a Világkiállítás keretébe illesztették be. Az olimpia keretében megrendezték az első kosárlabda tornát (férfi) „**Világbajnoki**” címmel, mint bemutatót, más ország csapata nem is indult. **Végeredmény:** 1. Buffalo Germann YMCA, 2. Chicago YMCA, 3. New York Xavier A. A.

A játék szabályaiban, technikában, taktikában évről-évre fejlődött. Springfieldből kiindulva hamarosan meghódította nemcsak Amerikát, hanem a világ többi részét is.

A Springfieldi sportiskolában tanuló rengeteg diák közül **Mel Rideout** hozza át a kosárlabdát Európába, Franciaországba. Németországban Franz Hermann brownschweigi tornafelügyelő nevéhez fűződik a játék bevezetése, de ez eltért a tengeren túlitól, mert hiányoztak a palánkok, a kosarak állványokon függték és „**Korbball**”-nak nevezték el.

A „Korbball”-t ismeri meg **1912. szeptemberében Kuncze Géza** tanár úr, aki több tanártársával Münchenben rendezett tanfolyamon vett részt. Hazatérve iskolájában a budapesti **Vas-utcai Gróf Széchenyi István Felsőkereskedelmi fiú Iskola diákjainak tanította meg** először a játékot és bemutatókat tartott házon belül, másutt is, például a Simor (Vajda Péter) utcai játszótéren. **A bízató kezdetet az I. Világháború megakasztotta, a testnevelők bevonultak, köztük Kuncze Géza is.**

A Világháború befejeztével Kuncze Géza újból hozzálátott a kosárlabda terjesztéséhez, népszerűsítéséhez. Ahol csak tehetett, iskolákban s egyesületekben bemutatókat s előadásokat tartott. **1921-ben kiadta az első németből általa fordított „Szabálykönyv”-et.**

Kuncze kezdeményezésére először az iskolákban kezdett a játék terjedni. Elsők voltak köztük az Izabella-utcai és a Mester-utcai felsőkereskedelmi fiúiskolák. A mérkőzések mind a kezdeményező Széchenyi Felsőkereskedelmi győzelmével végződtek, de a fejlődés megindult.

Közben **1919-ben Párizsban** megtartották az első nemzetközi kosárlabdatornát, amely megnyitotta az utat a világbajnokság és a sportág olimpiai elismerése előtt. Az amerikai csapatot az amerikai expedíciós erők katonáiból állították össze. A döntő mérkőzést (*Egyesült Államok – Franciaország 93:8*) megtekintette *dr. James Naismith* és *John Pershing* tábornok és átadták a győztesnek járó trófeát, amelyet később a Kosárlabda Hírességeinek Csarnokában állítottak ki.

1923-ban Kuncze és a Széchenyi Felsőkereskedelmi megszervezte és megrendezte az első szervezett formájú mérkőzéssorozatot. Az első kiírást **Hodászy Miklós**, mint a sportkör tanár elnöke, **Király István** kosárlabda-kapitány és **Keserű II. Alajos** ifjúsági kapitány (aki kiváló vízilabdázó, olimpiai bajnok is volt) írta alá. *Részvevő iskolák:* Vas-utcai, Mester utcai, Izabella-utcai, Ponty-utcai felsőkereskedelmik és a Röser-intézet összesen 8 csapattal. Ezen iskolákkal 1924-ben és 1925-ben is megtartották a bajnokságot.

A New Jersey állambeli (USA) Passaic középiskola nemzeti középiskolai csúcstól állított fel 159 mérkőzésből álló győzelmi sorozatával, amely 1920-tól 1923-ig tartott.

Magyarországon 1924-től megalakultak az **Első Kosárlabdázó Egyesületek:** a BBTE, BSE, FTC, MOVE, NTE, később a BEAC, a KAOE, az MTE, és az MTK, akik körmérkőzéseken vettek részt. A mérkőzések a BBTE tornatermében, az NTE fűrészporos csarnokában és az FTC pályán folytak.

Az egyesületi kosárlabdaélet kifejlődése hozta maga után, hogy az addig gazdátlan sportágot **1925-ben a Magyar Atlétikai Szövetség (MASZ) befogadta, megalakította a „Kosárlabda Bizottság”-ot.** Ez a MASZ-ba való felvétel nem ment egészen simán. Jóllehet a Nemzetközi Atlétikai Szövetség 1925-ben kiterjesztette hatáskörét a kézi- és kosárlabdára is. A MASZ akkori elnöke Sztankovits Szilárd nem akart a szövetség vállára új terhet rakni. Azonban egy 6 tagból álló küldöttségnek (*Bucsinszky Viktor, Kuncze Géza, Mailinger Béla, Mezey Ferenc, Moldoványi István és Záborszky Sándor*) sikerült őt meggyőzni s így mégis csak a MASZ-hoz került a kosárlabda. Ez időponttól kezdve a mérkőzések a MASZ fennhatósága alatt folytak tovább. A MASZ vagy maga, vagy egyes egyesületeket bízott meg körmérkőzések rendezésével, mint az FTC, NTE és BBTE. Az egyesületi kosárlabdaélet lelke és irányítója ebben az időben *Péter Dénes* és *Bucsinszky Viktor* volt.

1925. december 12-én megnyitotta kapuit a **Magyar Királyi Testnevelési Főiskola**, addig – 1868-tól – a *Nemzeti Torna Egylet* képezte a testnevelő tanárokat. Népszerű nevén: a „TF” ma már Magyar Testnevelési Egyetem néven tölti be szerepét.

Az 1925., 1926. és 1927-es éveket az általános fejlődés jellemezte. *„Lassankint összetoborzódik a kosárlabdasporthíveinek a tábora. Amilyen kevesen vannak, olyan hihetetlenül lelkesek! ... Kuncze Géza és Bucsiniszky Viktor jóvoltából a kosárlabda beérkezett a kedvelt sportágak közé”* – írja az Ifjúsági Testnevelés (XI. évf. 21-22. szám). Ez az általános fejlődés szükségessé tette a szabályok újbóli átdolgozását s kiadását. Ezt a feladatot szintén Kuncze Géza végezte el s 1926-ban megjelent a Dobólabdával és a Fülelabdával együtt a Kosárlabda Szabályok második kiadása. Ennek alapján állította össze azután a MASZ intézőbizottsága a hivatalos kosárlabda szabályzatot, amelyet a MASZ tanácsa **1927. január 13-iki** ülésén elfogadott.

Az 1927 évben lebonyolított „bajnoki” körmérkőzésen 8 egyesület vett részt. Ezek az FTC, KAOE, BEAC, MTE, VAC, MTK, MOVE és a BSE voltak. Ezt a fellendülést váratlan rohamos visszaesés követte. Az egyesületek érdeklődése annyira megcsökkent, hogy az 1927-28-as körmérkőzéseket tavasz helyett csak nyár derekán tudták befejezni. Ennek következményeképpen 1928-ban a MASZ nem is írt ki körmérkőzéseket. A hanyatlás oka részint a játék eldurvulásában, részint egyéb külső okokban keresendő. Ekkor történt ugyanis az, hogy a **MOTESZ (Tornaszövetség)** is beleavatkozott a kosárlabdaügyekbe, jogot formálván a játék felügyeletére és irányítására. Ez minden valószínűség szerint onnan indult ki, hogy Kuncze Géza, a MOTESZ játékbizottságának elnöke szeretne volna, ha a kosárlabda is oda tartozna. A két szövetség, majd az NTE és a MOTESZ között emiatt súlyos nézeteltérések támadtak. E harcnak természetesen a kosárlabda szenvedte kárát. Tulajdonképpen egyik szövetség sem élt-halt a kosárlabdáért, a kérdésnek inkább tekintélyi éle volt.

Végre is a két szövetség **1930-ban** 11§-ből álló *„Megállapodás”-t* kötött egymással (MASZ Évkönyv 1930. 111-112. oldal). E megállapodás értelmében a MASZ és a MOTESZ közös fennhatósága alatt álló **„Kosárlabda Játékbizottság”** irányította a játék ügyeit. A bizottság elnökét (*Kuncze Géza*) és két tagját a MASZ előadóját és egy tagját a MOTESZ küldte ki. Miután a MOTESZ egy-két év múlva hallgatólagosan kilépett a bizottságból, a kosárlabda ügyeket a MASZ kebelében működő **„Kosárlabda Bizottság”** vezette, amelynek Kuncze után *Vass Ferenc*, majd *Hodászy Miklós* székesfehérvári testnevelési igazgatók voltak az elnökei. A hanyatlás kritikus ideje ezzel véget is ért, s a kosárlabdasporthi fejlődése hazánkban innen töretlenül haladt felfelé.

1927. január 7-én az Egyesült Államokban a chicagói labdazsonglőrökből Abe Shaperstein létrehozta a **Harlem Globetrotters** csapatát, amely első mérkőzését a Illinois állambeli Hincley-ben játszotta. Azóta a csapat a világ minden táján népszerűsítette a kosárlabdát, így hazánkban is többször jártak.

1932. június 18-án Genfben az I. Világkongresszus alkalmával megalakult a **Nemzetközi Amatőr Kosárlabda Szövetség, a FIBB**, a mai nevén **a FIBA**, első elnöke a svájci **Leon Bouffard**, míg főtitkár az angol **Renato William Jones** (1906-1981) lett. A FIBA az élére állt a kosárlabda népszerűsítéséért folyó harcnak és kemény munkája eredményeképpen a Nemzetközi Olimpiai Bizottság az 1936. évi berlini játékok programjába beiktatta a kosárlabdát is. *A döntést 1935. február 28-án Oslóban hozták.*

Hazánkban 1931/32. évben első ízben kiírt hivatalos bajnokságot 8 csapatból a **VAC** nyerte meg, ezt még palánk nélkül játszották. Ugyanebben az évben a „bíráskodás kérdésének egyöntetű rendezése érdekében felállították a *Kosárlabdabíró Bizottságot*.”

1933-ig nálunk mindenütt a német póznás kosárlabdát (*Korbball*) játszották. Ekkor történt, hogy a torinói főiskolai világbajnokságon résztvevő magyar csapat első ízben találkozott és játszott amerikai palánkos „**Basketball**”-t, ezt csak a helyszínen tudták meg. Misányi Ottó dr. irányítása mellett sikerült mégis a helyszínen, rövid idő alatt az új szabályokat megismerni, s így a csapat el tudott indulni, sőt a franciákat le is győzte (18-16 (10-7)). Az itt tapasztaltak alapján nálunk is bevezették a palánkos kosárlabdát, amelynek első angolból fordított magyar nyelvű nemzetközi szabályait **dr. Misányi Ottó, dr. Bakos Gábor és Rózsa László** kiadta. Ez a szabálykönyv volt érvényben 1938-ig, amikor azt a **Hepp Ferenc** dr. által magyarra fordított és kiadott szabálykönyv váltotta fel, amit a FIBB 1936. évi berlini kongresszusán fogadott el.

Az új, palánkos kosárlabda az 1933-as szabályok nyomán hamarosan kiszorította a régit. Az új szabályok a fejlődést hathatósan előmozdították.

Hazánkban az első palánkos kosárlabda bajnokságot 1933-ban rendezték meg. A **férfiaknál** 10 csapatból a **Közgazdasági Egyetem**, míg a **nőknél** 4 csapatból a **TFSC** nyerte meg a bajnokságot. A férfiak bajnoksága ezután rendszeresen megrendezésre került, míg a nőit legközelebb hat év után, **1939-ben** rendezték meg, amit ismét a főiskolás csapat nyert meg.

A magyar kosárlabdasporthoz komoly nemzetközi megméretés elé került, amikor felvették a FIBA-ba és részt vett **1935-ben** (V. 2-7.) a **genfi első férfi Európa-bajnokságon**, amelyet Lettország nyert meg és az első mérkőzésünket pont velük játszottuk, az egyben az **első hivatalos válogatott kosárlabda mérkőzése Magyarországnak. Az EB-n 9. helyen végzett csapat tagjai voltak: Csányi Zoltán, Kolozs Ferenc, Kozma Emil, Lehel Tibor, Lelkes Sándor, Nagy Sándor, Rózsa László, Szamosi István, Szunyogh Zoltán és Velkei Ferenc.**

Az EB-n elért eredményeken meglátszott, hogy külföldön már javában művelték ezt a sportszerű játékot, amikor még nálunk csak ébredezni kezdett. A megfelelő kosárlabdára alkalmas csarnokok hiánya szintén mentségül szolgálhat. Budapesten mindössze három tornacsarnok volt: a Sportcsarnok, a BBTE és a BSZKRT tornaterme.

1935. augusztusában Budán az akkori új BEAC stadionban megrendezett **Főiskolai Világbajnokságon** részt vett férfi kosárlabda válogatottunk. (Az 1970-es években erre a helyre építették fel a Fehérvári-úti SKÁLA-Áruházat.) Válogatottunk legyőzte Franciaországot (36:31) és Németországot (33:14), vesztek Lengyelországot (21-40) és Lettországot (24-45) ellen.

Férfi válogatott tagjai nagy lelkesedéssel készültek az **1936-os berlini olimpiára**, de az illetékesek nem találták elég erősnek arra, hogy a magyar színeket képviseljék. A kosárlabda első olimpiai döntőjébe az Egyesült Államok szabadterén zuhogó esőben 19:8 arányban győzte le Kanadát. A jelenlévő **Dr. James Naismith** adta át az érmeket a bajnokoknak. A besorsolt Magyarország „mérkőzése” (*Csehszlovákia és Brazília*) 2-0-al szerepelnek a jegyzőkönyvekben.

A fenti sajnálatos esemény nem vette el a vezetők és játékosok kedvét, továbbra is mindnyájan lankadatlan lelkesedéssel dolgoztak tovább. A fejlődés nem annyira az élgárda javulásában, hanem új tömegek bekapcsolódásában mutatkozott. Az egy osztályban rendezett bajnokságokat fokozatosan ki kellett bővíteni. Először jöttek kezdő csapatok részére a „Szövetségi díj”-as, majd a II., III. és IV. osztályú bajnoki mérkőzéssorozatok. A bajnoki küzdelmek mellett az „Olimpiai Kupa”, „BSZKRT-Kupa”, „Molnár Vándordíj”, „Sidó-Vándordíj”, stb. – s alkalmi villámtornák jelentették, hogy a kosárlabda egész éves játék lett hazánkban.

1937-ben Rigában nem, de a harmadik férfi EB-n **1939-ben** Kaunas-ban ismét részt vett válogatottunk és a 7. helyen végzett. *A csapat tagjai voltak: Bajári Géza, Csányi Sándor, Csányi Zoltán, Gyimesi János, Kardos Géza, Stolpa Gyula, Szabó János, Szamosi István, Szunyogh Zoltán és Velkei Ferenc. Szövetségi kapitány Király István volt.*

Közben **1938-ban** Rómában öt ország (Olaszország, Litvánia, Lengyelország, Franciaország, Svájc – ez volt a végeredmény is) részvételével megrendezték az **első női Európa-bajnokságot**.

1939. november 28-án gyászba borult a világ kosárlabda társadalma: a Kansas állambeli Lawrence-ban **elhunyt dr. James Naismith** a kosárlabda feltalálója. A Springfield Főiskola volt hallgatói és a barátok elhatározták, hogy a Főiskolán felállítják az emléket megőrző „**Kosárlabda Hírességek Csarnokát**”. Ebbe azonban a II. Világháború kirobbanása beleszólt, de **1968. februárjában** mégis **megnyitotta kapuit a „Naismith Memorial Basketball Hall of Fame”**, azon a helyen, ahol a sportág megszületett és bölcsőjét ringatták.

A palánkos kosárlabda bevezetése nagy lendületet adott a további fejlődésnek. Egyre szaporodott a bajnokságban résztvevő csapatok száma, így az 1938-39. évi bajnokságban és szövetségi díjban 36 férfi csapat vett részt. A férfiak példáját követve fejlődött a női kosárlabda is. Itt is először az iskolában honosodott meg ez a sportág, de az **1940-41-es bajnoki évben** már három osztályban rendezték meg a női bajnokságot. A nagyméretű fejlődés a csapatok, a játékosok növekvő létszáma, a kupa és vándordíj tornák lebonyolítása egyre nagyobb feladatot rótt a *Magyar Atlétikai Szövetségre*. Így szükségessé vált az önálló magyar kosárlabdázók szövetségének megalakítása és ez bekövetkezett

1942. november 14-én szombaton este,
amikor megalakult az önálló
MAGYAR KOSÁRLABDÁZÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
az **MKOSZ**

az OSK nagy tanácsstermében tartott alakuló közgyűlésen. A MASZ nevében Tatár István alelnök meghatódottan búcsúzott a kosárlabdázóktól: „...az ő fanatikus lelkesedésük és sportszeretetük mindenkor emlékezetes marad azok számára, akik az atlétaszövetségben a hétfői – intézői – napokon találkoztak velük.”

A tisztikart egyhangúlag választották meg: A szövetség elnökévé a magyar kosárlabda-sport megalapítóját,

Kuncze Géza testnevelő tanárt, akkori országgyűlési képviselőt választották.

Aelnök: dr. Hepp Ferenc és Király István

Ügyvezető elnök: dr. Károlyi József

Főtítkár: Enyedi Ferenc

Titkárok: Hercze Andor és Tar István

Pénztáros: Derjanitz János

Ellenőr: Dobozy Géza

Jegyzők: Jánosházy László és Mészáros Mihály

LOK képviselők: Paku Ernő és Molnár Zoltán

Megválasztottak még 20 tanácstagot és 5 póttagot.

Országos szakfelügyelő Kamarás István lett, míg Bucsinzky Viktor *fegyelmi egyesbíró*.

Nagy lendülettel látott munkához a „legfiatalabb” sportszövetség. Az **1943. évi** országos bajnokságban már 44 férfi és 32 női csapat indult. Ezen kívül megrendezték a vidéki kerületi bajnokságokat is tíz kerületben. A férfiaknál a BSZKRT SE szerezte a legtöbb bajnoki címet, a BEAC, a MAFC és a TFSE mellett. Vidéken Szegeden és Székesfehérváron volt a legnépszerűbb a kosárlabda.

Meg kell említeni, hogy a Trianon-i békekötéssel (1920.06.04.) elszakított országrészek visszacsatolásával több város csapata és játékosa kapcsolódott be a magyar kosárlabda életbe, kiemelkedett Kassa és Marosvásárhely.

Mint mindennek, kosárlabda sportunknak is szépen ívelő fejlődését akasztotta meg a második Világháború. Sajnos sokan elesetek, hadifogságba kerültek, eltűntek, megsebesültek. Az épületeket, iskolákat, benne a tornatermekkel lebombázták, felrobbantották. Sportunk életerejét mutatja, hogy **1945. tavaszán** az első között éledt újjá, pedig a mindennapi megélhetés is gond volt. Budapest romokban, a hidak a Dunában és a II. Világháború még be sem fejeződött, amikor már

1945. május 7-én

a Nemzeti Sport Bizottság jóváhagyásával megkezdte működését az összevont

Magyar Kézi-és Kosárlabdázók Országos Szövetsége

Közös elnöke: Fantó Jenő volt.

A kosárlabda tisztikar a következő személyekből állt: *aelnök:* Leszák László, *főtítkár:* Varsányi Imre, *titkár:* Tállay György, *szövetségi kapitány és szakfelügyelő:* Eszéki Rezső, *vidéki előadó:* Bokody Károly. Az új vezetés nagy lelkesedéssel látott munkához a legmostohább körülmények között. Közzétette első felhívását a csapatok jelentkezésére. Minden várakozást felülmúlva 21 férfi és 20 női együttes jelentette be indulási szándékát az osztályozó körmérkőzésekre. A MAFC, a KASE, a TFSE, a BSE, a MÁVAG, a VAC, az MTK, az MTE, az UMTE, az ELŐRE SE, az FTC és a különböző MADISZ-csapatok kapcsolódtak be leghamarabb az újra indult kosárlabda-életbe. Az igazolások száma szeptemberben csak a fővárosban meghaladta a 800-at. Augusztus 23-án a TF-el közösen megkezdték az első edzőképző tanfolyamot. A játékvezetők összehívására és továbbképzésére is sor került. Az 1945-46-os országos bajnokságot már három osztályban rendezték meg férfiak és nők részére.

Férfi válogatott csapatunk volt az első sportdelegáció, mely a háború után külföldre utazott! Nevezetes, élményekben gazdag, kalandos út után érkezett csapatunk Genf-be a **4. Férfi Európa Bajnokság** (1946.04.30.-05.04.) színhelyére, s ott aztán – meglepetésszerűen – kitűnő eredményt ért el: **a harmadik helyen végzett**. Különösen értékes ez az eredmény, ha figyelembe vesszük, hogy a csapat nagy nehézségek árán csak leleményességüknek köszönhetően jutottak át a határon. De a visszajövetel sem volt könnyebb, mert aki nem ment ki – nem is jöhet vissza. De Ők ezt is „megoldották”, mind visszajöttek.

Ők voltak: *Bajári Géza, Bánkuti Antal, Kardos Géza, Királyhidi László, Mezőfi Tibor, Nagy György, Németh Ferenc, Rácz Géza, Vadászi Ede, Velkei Ferenc. Szövetség kapitány: Király István.*

Az 1946-os inflációt átvészelve nagy sikerrel zajlott le a bajnokság, már létrejött az NB I és az NB II., továbbá a budapesti és vidéki kerületek bajnoksága.

1947. február 8-án tisztújító közgyűlésre és ezen a **Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége** nevének visszavételére került sor, melynek

<i>elnöke:</i>	Dollai Antal Károly
<i>társelnöke:</i>	Csányi Zoltán és Király István
<i>ügyvezető elnöke:</i>	Tar István
<i>főtítkára:</i>	Soós Miklós
<i>még titkár:</i>	Báron Andor és Lehoczki János lett.
<i>pénztáros:</i>	Mészáros Mihály lett.

A számvizsgáló bizottság elnöke dr. Kardos Géza, aki több éven keresztül volt pénzügyminiszter-helyettes, a férfi szövetségi kapitány id. Gyimesi János, míg a női Eszéki Rezső lett.

Az MKOSZ-nak ekkor már 2580 igazolt játékosa volt.

Az 1947-es prágai férfi EB-n először vett részt Szovjetunió válogatottja és azt meg is nyerte. Magyarország a 7. helyen végzett. 14 résztvevő csapatból.

A fejlődéssel emelkedett válogatottjaink színvonala, eredményessége. Rendszeresen és sikeresen férfi válogatottunk részt vett a **Balkáni Játékokon**. A **Szófiai Nagydíj** elnyerésével férfi válogatottunk az OSH-nál kivívta az **1948-as londoni olimpián** való részvételt. Válogatottunk legyőzi *Angliát, Olaszországot és Kanadát*, a csoportgyőztes *Brazíliától* hosszabbítás után kaptak ki, így nem jutottak tovább a legjobb nyolc közé. Sajnos a szakvezetés nem biztosította a további szereplést, hazajöttek. A szövetségi kapitányi tisztet *id. Gyimesi János* töltötte be, aki első magyar játékvezető volt, aki olimpián bíraskodott.

Az 1949. évi budapesti Főiskolai Világbajnokságon női csapatunk a 2., míg a férfiak a 3. helyen végeztek.

1949. augusztus 11-én az Amerikai Kosárlabda Szövetség és a Nemzeti Liga összeolvadt, s **Nemzetközi Kosárlabda Szövetség (NBA)** néven, *Maurice Podoloff* elnöksége alatt.

Az Ötvenes-évek csodálatos szép magyar kosárlabda sikereiről, eredményekről szólnak.

1950-ben a 2. Női EB-n Budapesten válogatottunk a Szovjetunió mögött ezüstérmet szerzett. Balszerencsés mérkőzés után szorultunk a második helyre. *Játékosok: Blahóné Pirik Margit, Csúcs Anna, Fekete Ilona, Fekete Margit, Kintli Kálmánné, Lőrincz Andorné, Nagyné Szabó Márta, Nagy Mária, Obermayer Edit, Sárosdyné Sziklai Paula, Stieborné Hajós Ilona, Varsányiné Szolcsányi Lilla, Vékony Ilona, Vinczéné Szabó Hedvig. Szövetségi kapitány: id. Gyimesi János.*

A magyar totóba 1948-ban és 1949-ben felvettek férfi kosárlabda mérkőzéseket is. Döntetlen (x) is volt, a hosszabbítás már nem számított (pl. Ózdi Vasas-Bp. Vörös Meteor).

1951. március 2-án a Boston Gardenben játszották az **első NBA All-Star** mérkőzést. Eredmény: Kelet-Nyugat 111-194. Ez évben a berlini Olimpiai Stadionban **75.000 néző nézte meg a Harlem Globetrotters** egyik mérkőzését.

1952.-ben a 3. női EB-n Moszkvában harmadik lett válogatottunk.

1953-ban a 8. férfi EB-n Moszkvában válogatottunk **ezüstérmét** harcolt ki a Szovjetunió mögött. Örökké emlékezetes marad a Szovjetunió elleni mérkőzés eredménye és lefolyása. A végeredmény 29-24 volt a Szovjetunió javára, a féldőben 24-22, ebből kiszámítható, hogy a II. féldő eredménye 5-2(!!!). Mivel ekkor még nem volt meghatározva a **támadó idő**, a szovjet válogatott szinte végig tartotta a labdát, a mieink pedig ez alatt „jól” beszélgettek, bemelegítő mozdulatokkal töltötték ki az időt.

1954-ben a 4. női EB-n Belgrádban válogatottunk a negyedik lett. Férfiak sikereként a budapesti Főiskolai Világbajnokságon-kosárlabda sportunk történetében először – az Ő nyakukba akaszthatták az „Aranyérmét”, első lettek.

A minőségi fejlődés töretlenül ívelt tovább felfelé mindkét nem esetében.

Az **1955-ös** esztendő meghozta a teljes sikert, a magyar férfiválogatott legnagyobb diadalát érte el.

A 10. EB-n Páder János csodálatos képességű csapata a csúcsra ért.

Budapesten a Népstadion főtribünje előtt felállított fapadlós pályán naponta több ezer néző fergeteges buzdítása mellett (*40 ezer néző előtt 82-68-ra a Szovjetuniót is legyőzte*) **Európa-bajnok lett a magyar férfi válogatott. Az „aranycsapat” tagjai: Bánhegyi László, Bencze János, Bogár Pál, Cselkó Tibor, Czinkán Tibor, Dallos János, Greminger János, Hódy János, Hódy László, Mezőfi Tibor, Papp Péter, Simon János, Tóth László, Zsíros Tibor. Vezető edző: Páder János (1926-2001).**

1956 júniusában az 5. női EB-n válogatottunk ismét **ezüst-medált nyert Prágában** a Szovjetunió válogatottja mögött. *Játékosok: Botz Mária, Cselkóné Bárány Katalin, Fischerné Fekete Margit, Gyimes Edit, Kalo Mária, Kocsor Mária, Lick Mária, Mátayné Vékony Ilona, Mogyorósi Sarolta, Nagy Mária, Szabó Ágnes, Szabó Jenőné, Tancsa Mihályné. Vezető Edző: Szabó János (1917-1986).*

Ebben az időszakban vált kötelezővé, hogy minden I. osztályú egyesület köteles volt tartalék és ifjúsági csapatot indítani, ami nagymértékben előmozdította az utánpótlás nevelést.

Az 1956-os forradalom nemcsak hazánkat, hanem a kosárlabdát is megrázta, többen a jobb élet reményében külföldre távoztak. Szétzilálódott a magyar sportvezetés is, de megbontotta a magyar sportszervezeteket is.

A sportmozgalom általános átszervezésére került sor 1957-ben, amikor a szövetségek szakmai szempontból sok tekintetben saját lábra állhattak. Megalakult a Magyar Testnevelési és Sport Tanács, amely gazdája maradt a nemzetközi, a gazdasági, a személyi, az ellátási, a kiutazási és a valuta ügyeknek továbbra is. A szövetséget függetlenített főtitkár vezette sorrendben Vincze György (1953-56); Eszéki Rezső (1957-59); Molnár Lajos (1959-62); Kertész István (1962-67).

Az alapító – Kuncze Géza – után olyan nagyformátumú elnök került **1957-ben** a szövetség élére, mint **dr. Hepp Ferenc** (Békés 1909.11.03. – 1980.11.28.). dr Hepp Ferenc a Testnevelési Főiskola tanára (1937-1947), majd igazgatója (1947-1951), a testnevelés – és sporttudomány, a pedagógia, a filozófia, a pszichológia doktora. Egyik diplomáját Springfieldben szerezte, ahol a kosárlabda megszületett. 50 éven át volt a hazai és nemzetközi kosárlabda élet megbecsült személye. Hét nyelven beszélt, igen gazdag volt tudományos munkássága és irodalmi tevékenysége. Csak a kosárlabdáról több mint 150 munkája jelent meg. Ő volt dr. R.W. Jonesnak, a FIBA vezéregyéniségének legmegbízhatóbb társa. Többszörösen rászolgált arra a közismert, bölcs, felkészült nemzetközi sportdiplomata, hogy **1981. április 27-én a Naismith Memorial Basketball Hall of Fame tagjai sorába iktassák** sok világszerte ismert barátja mellé.

1968. február 17-én nyitotta meg kapuit a Springfield College területén a **Kosárlabda Hírességeinek Csarnoka**, azon a helyen, ahol a sportág megszületett és bölcsőjét ringatták.

Büszkék lehetünk arra, hogy a forradalom után kosárlabda sportunk az elsők között állt talpra, fokozatosan kiheverte a veszteségek káros hatását. A minőségi fejlődés, mely az 1955/56-os évvel érte el csúcspontját – még egy ideig tovább tartott. Mutatja ezt az, hogy **férfi válogatott** csapatunk az 57-es szófiai 10. Európa Bajnokságon a 4. helyet, a moszkvai baráti sportjátékon a Szovjetunió legyőzésével pedig az első helyet, a főiskolai válogatottunk Párizsban a 2. helyet szerezte meg. Pontot érő helyet **férfi válogatottunk 1957-ben** (Szófia, 4.), **1959-ben** (Isztambul, 4.) **1961.-ben** (Belgrád, 6.), **1963-ban** (Wroclaw, 4.) szerzett.

Női válogatottunk Rio de Janeiroban (1957. október 13-26.) a 2. **Világbajnokság** 12 csapatos döntőjében az előkelő **5. helyet** szerezte meg. A csapat kiváló eredményeket ért el, a világbajnok USA ellen a félidőben még vezetett (29-27), a végén az öt pontos vereség (46-51) dicséretes egy évvel a forradalom után, úgy az is, az október 23-án az ezüstérmes Szovjetunióval lejátszott 53-64-es eredmény is az. *A csapat tagjai voltak: Bokorné Bárány Mária, Gyimes Edit, Jalsoviczky Anna, Kalo Ilona, Kalo Mária, Kocsor Mária, Korenné Mogyorósi Sarolta, Kovács Katalin, Mátay Dezsőné, Partiné Szabó Ágnes, Schneider Éva, Szabó Jenőné. Szövetségi kapitány: Szabó János.*

A magyar női válogatott még négyszer szerepelt VB-n: **1959:** Moszkva (7. hely), **1975:** Cali (9.), **1986:** Moszkva (8.), **1998:** Németország (10.).

A játék népszerűsége hazánkban egyre fokozódott, újabb tömegek kapcsolódtak be sportunkba, főleg iskolai vonalon. Több tanártársa közül is kiemelkedett a budapesti Piarista gimnázium tanára: **Szilágyi Géza** (1911-2002.). **1963-ban** az MTS megalakulásának évében a kosárlabda szakosztályok száma majdnem eléri a 600-at, az igazolt játékosoké pedig a 20 ezret. Sajnos, ezzel a nagyarányú fejlődéssel nem tartott lépést a minőségi színvonal. A helyzetet elsősorban a mennyiségi és minőségi fejlődés közötti ellentét jellemezte. **1967-ben** körülbelül 1000 csapat vett részt a különböző szintű bajnokságokban. Hajdú-Bihar megye kivételével mindenütt megrendezték a megyei bajnokságokat. A szövetség kerekén 30.000 igazolt játékos tartott nyilván. Öröndetes tény volt, hogy az aktív igazolt játékosok kb. 80%-a fiatal, főleg iskolai tanuló. Mi lehetett az oka annak, hogy ez a mennyiségi fejlődés nem tükröződik a minőségi színvonal emelkedésében?!

Dr. Hepp Ferenc, MKSZ elnöke a Szövetség 25 éves évfordulója (1942-1967) alkalmából megtartott ünnepi beszédében így fogalmazott: „...az alapfokú képzésben, illetve fiatal korban a játékosok nem idegzik be kellőképpen a technikai elemeket. Ennek az eredménye, hogy még felnőtt válogatott szinten is vannak játékosok, akiket alapvető technikai fogyatékoságok jellemeznek. Például nem tudnak mindkét kézzel labdát vezetni, illetve kosárra dobni. Védekezésnél teljesen rossz a lábmunkánk és így tovább. Tudomásul kell venni: a kosárlabda technikaigényes sportág és éppen ezért az eddigieknél jóval többet kell foglalkoznunk – főleg fiatal korban és kezdő fokon – a technikai alapelemek helyes beidegeztetésével és ezek gyakorlásával. A fizikai képességek közül pedig elsősorban gyorsaság és ruganyosság fejlesztésére kell a fő súly fektetni. A gyorsaság alatt itt nemcsak a futógyorsaságot értem, hanem a gyors reagálást az ellenfél mozdulataira, a szabad labdák elfogására, valamint az átadások gyorsaságát.”

„Tovább kell bővítenünk sportunk tömeg alapjait, a járási, területi, megyei és iskolai bajnokságok kiszélesítésével.”

„Tökéletesítenünk kell a játékvezető – és edzőképzés, továbbképzés szakmai színvonalát.”

Ma is elgondolkoztatóak dr. Hepp Ferenc fenti megállapításai.

Ezekben az években **játékvezetőink** elismerést vívtak ki a nemzetközi kosárlabda életben, többek között a **FIBA**-nál is, több jelentős mérkőzés levezetésére kaptak megbízást.

Négy olimpián – Róma 1960., Tokió 1964., Mexikó-City 1968. és München 1972 – 2 ízben döntőt, 2 ízben elődöntőt vezetett **Kassai Ervin**, 2 világbajnokságon (Rio de Janeiro és Ljubljana) semleges játékvezetőként működött közre. Az Egyesült Államokban a csapatok meghívása alapján 6 ízben vezette az USA-Szovjetunió férfi kosárlabda találkozókat, ennek során **1965-ben** Oscar-díjat kapott.

1964-ben Madridban a Real-Madrid-Európa-válogatott, míg **1966-ban** Ljubljanában az Európa-válogatottnak két mérkőzést vezetett: a Simenthal (ITA), illetve a Ljubljana ellenit **Szabó István**. Később **1971-ben** Rómában az egyik játékvezetője volt az Olaszország-Európa-válogatott férfi mérkőzésnek.

1969. november 20-án Belgrádban rendezték meg a *Jugoszláv Kosárlabda Szövetség* megalakulásának 25. évfordulója alkalmából rendezett *Európa-válogatott-Jugoszlávia (93-90) férfi mérkőzés* egyik játékvezetője **Cziffra Mihály** volt.

Sokáig emlékezetes marad az 1972-es müncheni olimpia, amelyet az utólag legátszott 3 másodperc alatt szerzett kosárral nyert meg a szovjet válogatott. Óvás, fellebbezés után is maradt az 51-50-es végeredmény. A Jury d'Appel elnöke dr. Hepp Ferenc volt.

1976. február 3-án elhunyt a magyar kosárlabda sport megalapítója: **Kuncze Géza tanár úr**. Nagyon megviselte a „Rákosi-korszak” igazságtalan meghurcoltatása, kitelepítése. Elveszítette bútorainak, emléktárgyainak, ereklyéinek nagy részét, visszatérve a fővárosba, már nem vállalt szövetségi funkciót.

1968. január 1-ével – dr. Hepp Ferenc elnöksége alatt – „új-régi” függetlenített főtitkárt neveztek ki **Vincze György** (Bp. 1924.03.21. – 1984.11.16.) személyében, aki játékosként, edzőként, nemzetközi játékvezetőként, illetve komisszárként jól ismerte a kosárlabdát, igazi „gazdája” lett a sportágnak. Maradandó tevékenységet fejtett ki a sportág fejlődése érdekében **1979. április 30-áig**, amikor is kinevezték az OTSH labdajáték módszertani-szakmai osztály vezetőjének, hozzá tartozott a hét sportág között a kosárlabda is.

1979. május 1-vel Horváth Frigyes váltotta a főtitkári székben Vincze Györgyöt. A sportág iránti elkötelezettségéből és szeretetéből adódóan szorgalmasan munkálkodott mindig is a kosárlabda hazai elterjedése, tömegesedése, nézettsége, a vidéki sport erőteljes felerősödése, a szervezett szövetségi munka megvalósítása érdekében. Merkantil szellemisége alapján jó érzékkel és a szövetség szempontjából igen eredményesen, hasznosan tevékenykedett gazdasági, pénzügyi területen is. Főtitkárság alatt számtalan nemzetközi, FIBA esemény került megrendezésre hazánkban.

1980. november 28-án pótolhatatlan veszteség érte a magyar és a nemzetközi kosárlabdát, **elhunyt dr. Hepp Ferenc.** „*Akik ismerték, emlékezni fognak arra, hogy a környezetével kialakított kapcsolatát, a kölcsönös megértés, melegség és gyengédség jellemezte. Nagytekintélyű, nemzetközileg elismert vezető volt, mindenkinek a barátja, szerették az egész Világon. Halálával nagy veszteség ért bennünket.*” **idézet dr. Vilmos Endre emlékezéséből.**

1981. február 27-én még mindig **Magyar Kosárlabda Szövetség** néven tartotta meg alakuló közgyűlését. Az elnökség névsora:

dr. Vilmos Endre	<i>elnök</i>
dr. Istvánfi Csaba és Kassai Ervin	<i>alelnökök</i>
Horváth Frigyes	<i>főtitkár</i>

Tagok: Bánki Ferenc, Bild Katalin, Cziffra Mihály, Csótai József, Füredi István, Dr. Gencsev Plámen *(az ifjúsági bizottság vezetője)*, Gyárfás Tamás *(a sajtó- és propaganda bizottság vezetője)*, Haris Ferenc *(szakfelügyelő)*, Horváth Elemér *(szervezési bizottság vezetője)*, Kiss Jenő, Menyhárt Lajos, Orosz Ottó, Selyem András, Szabó István *(a J.B. vezetője)*, Semerédi László, Szécsi Szilveszter *(V.B vezetője)*.

Az elnökség tiszteletbeli tagja lett:
Paku Ernő és Szabó János.

1976 júliusában Montrealban (Kanada) a 21. Olimpiai játékokon szerepelt először a női kosárlabda. A hatos mezőnyben a Szovjetunió szerezte meg az aranyérmét. Női válogatottunk olimpián 1980-ban Moszkvában vehetett részt először. Erre azért nyílt lehetőség, mert az USA és több ország politikai okból (Szovjetunió „részvétele” Afganisztánban) távol maradt. A Szovjetunió, Bulgária és Jugoszlávia mögött az értékes negyedik helyet szerezte meg csapatunk Kuba és Olaszország előtt.

1982. június 18-án tiszteletből Genfben rendezték meg a **FIBA megalakulásának 50 éves jubileumának** ünnepségét. Ekkor 157 tagországból 150 millió igazolt játékost tartottak nyilván. Az ünnepi program keretében a sportág történetében először mérkőzött egymással Európa és az Egyesült Államok amatőr férfi válogatottja. Eredmény 111-92 (54-55).

Örömkre a visszavágóra fővárosunkban került sor a zsúfoltságig megtelt Budapest Sportcsarnokban, ahol helyet kapott kontinens-válogatottban **Losonczy Árpád** (Szeged, 1950.11.16.) is. Az USA csapatában játszott *Michael Jordan*, akkor még az University of North Carolina hallgatója volt. A **június 20-án** lejátszott mérkőzést 103-88 (45-35) Európa válogatottja nyerte meg. *A mérkőzés játékvezetői voltak: David Turner (GBR) és Horváth Géza (1933-2001) a FIBA és az ABAUSA* azért vállalta együttesen csapataik budapesti szerepeltetését, mert így kívántak tisztelettel adózni a világhírű magyar kosárlabda sportdiplomatának az 1980-ban elhunyt **dr. Hepp Ferencnek**. *Előmérkőzésként az Egyesült Államok női válogatottja Magyarország legjobbjával mérte össze tudását (73-68 (36-42). Másnap (21-én) Budapesten, 22-én Kecskeméten és Székesfehérváron, 23-án ismét Budapesten a „dr. Hepp Ferenc emlékverseny” keretében az Egyesült Államok, a Szovjetunió, Bulgária és Magyarország női válogatottjai játszottak egymás ellen. Méltó megemlékezés volt „Franci-bácsi”-ra.*

1984. május 5-16. között az olimpiai selejtező tornán Kubában (Santiago de Cuba és Havana) női válogatottunk kimagasló eredményt ért el, kivívta a hatos döntőbe jutást. 18 országból 4 jutott be az olimpiai döntőbe. Korai volt az öröm, a tervezgetés. Sajnálatos, de a politika megbocsájthatatlanul közbe szőtt, az úgynevezett szocialista országok, így hazánk sportolói, köztük „kosaras lányaink” sem mentek a *Los Angeles-i 23. Olimpiai játékokra. (1984. 07.29. – 08.10.). Szavakba nem foglalható az az érzés, elkeseredés, amit éreztek sportolóink némaságra ítélve. Kiváló csapatunk volt, kiemelkedő formában fénykorukban a világ hat legjobb csapata közt „akármit” is elérhettek volna, ezt nem lehet visszaadni NEKIK, több más sportolóval együtt csak egyszer adódott életükben ekkora lehetőség!!!*

Az olimpiai selejtezőn sikeresen szerepelt csapat tagjai: *Bacsa Magdolna, Beloberk Éva, Borka Ágnes, Deák Éva, Gulyás Ildikó, Kiss Lenke, Körmendi Gyöngyi, Medgyesi Judit, Németh Ágnes, Petrik Katalin, Szöllősi Judit, Winter Ilona, Vezetőedző: Killik László. Edző: Pálinkás József.*

Az olimpiai részvétel helyett kárpótlásként Moszkvában (1984. 08.22-30.) rendeztek tornát a távolmaradt országoknak, kiegészülve olimpiai részvételi jogot nem szerzett válogatottakkal. A nőknél 8, férfiaknál 11 ország csapata indult. Úgy a női, mint a férfi válogatottunk egyaránt a 6. helyen végzett. **Női válogatottunk** erejét mutatja, hogy 1983-ban Budapesten, 1985-ben Olaszországban és 1987-ben Spanyolországban, tehát **három egymás utáni EB-n bronz-érmét** (3. hely) szerzett.

1985. április 10-én Buda István államtitkár az OTSH elnöke kinevezte a **Magyar Kosárlabda Szövetség Elnökségét** és megbízta a sportág irányításával az 1985-88-as olimpiai ciklusra.

A megbízatásokat Lochmayer György, a Sportágak főosztályának vezetője adta át a z Elnökség tagjainak. *Elnök:* dr. Vilmos Endre. *Főtktár:* Horváth Frigyes. *AlElnök:* dr. Istvánfi Csaba és Kassai Ervin. *Tagok:* Bálint Csaba, Bánki Ferenc, Cziffra Mihály, dr. Erdei Árpád, Ganzler István, Gavacs György, dr. Gencsev Plámen, Horváth Elemér, Juhász Sándor, Killik László, Molnár József, Nagyné Hegedűs Edit, Orosz Ottó, Prieszol József, Szabó István, Szécsi Szilveszter, Vitár Róbert, dr. Walkó Miklós, Zsíros Tibor.

Az OTSH kitüntetésekkel ismerte el munkánkat. Sport Érdemérem arany fokozatot kapott: Cziffra Mihály és Killik László, ezüstöt: Horváth Frigyes, Mészáros Mihály, Szabó Ödön, bronz fokozatot kapott: Árváné Szuchy Katalin, Szécsi Szilveszter. Kiváló Társadalmi Munkáért kitüntetésben részesült: dr. Erdei Árpád, Horváth Elemér, Molnár Miklósné, Szilvási Gábor, Velkei Ferenc. Mesteredzői fokozatot kapott: Bild Katalin, Haris Ferenc, Killik László, Madacsay Miklós, Ránky Mátyás, Szabó Ödön.

1986. augusztus 9-én, 54 évesen bekövetkezett haláláig állt a szövetség élén **dr. Vilmos Endre**. A FIBA megalakulásának 50 éves, az MKOSZ létrejöttének 40 éves jubileumán kiadott **1982-es „International Basketball”** külön számában még Ő méltatta dr. Hepp Ferenc érdemeit. Kötelességének érezte, hogy nagy elődjének nevét minél tovább megőrizze az utókor. Ezért egyik kezdeményezője volt a FIBA-nál – aki nemcsak befogadta, de el is fogadta Őt – hogy létrejöhessen a „*dr. Hepp Ferenc nemzetközi emléktorna.*” Dr. Vilmos Endre volt az első menedzser típusú elnöke itthon a sportágnak. A MALÉV vezérigazgató-helyetteseként kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezett. A jól működő sportháttér, a lelkes szövetségi munkatársak, társadalmi munkások – akik véleményére mindig igényt tartott – lehetővé tette, hogy a nemzetközi kosárlabda-élet felpezsdüljön hazánkban, ezt számos kontinentális rendezvény elismerése is igazolta. Halála felbecsülhetetlen veszteséget jelentett a magyar kosárlabdának.

Tizennégy hónapig betöltetlen maradt az elnöki szék, ez idő alatt **Prieszol József** és **dr. Istvánfi Csaba** lelkesedésének, szakértelmének köszönhetően zökkenőmentesen folyt a munka a szövetségben, melyben nagy rész jutott a fáradhatatlan *Horváth Frigyes főtitkárnak* is.

1987. októberében dr. Várszegi Gyulát, a MÁV vezérigazgatóját nevezte ki az OTSH a **Magyar Kosárlabda Szövetség elnökének**. Kiváló vezetői képességekkel rendelkező elnöke volt a szövetségnek, melyet két évig vezetett.

1989. december 3-án a Magyar Kosárlabda Szövetség önálló szövetségként megalakult, ezzel új fejezet kezdődött kosárlabda sportunkban, de ekkor még nem a történelmi nevén. A következő tisztkart választották meg.

Elnök: Prieszol József. *Társelnök:* Balsay István, Dr. Randé Jenő. *Alelnökök:* Gyárfás Tamás, dr. Istvánfi Csaba, Killik László. *Alkalmazotti minőségben Horváth Frigyes maradt a főtitkár.* Megválasztottak még 51 tagú elnökséget, benne a megyék és Budapest képviselőivel.

A szövetség örökös tiszteletbeli tagjának 14 főt választottak meg: *Bokody Károly, Csányi Sándor, Csányi Zoltán, id. Demeter Vilmos, Eszéki Rezső, id. Gyimesi János, Gyöngyösi Elek, Mészáros Mihály, Molnárné Fekete Ilona, Paku Ernő, Szilágyi Géza, Varsányi Imre, Velkei Ferenc, Zombori István.*

Tiszteletbeli elnökségi tagként 13 fő került megválasztásra: *Bánki Ferenc, Bogár Pál, Borbély Pál, Egyed Mihály, Greminger János, Horváth Elemér, Lőrincz Andor, Kamarásné Rohonczi Mária, Paku Ernő, Simon János, Szécsi Szilveszter, Varsányi Imre, Verbényi József.*

1991. április 8-án rendkívüli közgyűlésre jöttek össze a sportág fővárosi és vidéki küldöttei. Új alapszabályt alkottak és fogadtak el, új tisztségviselőket és képviseleti szerveket választottak. **Varsányi Imre javaslatára véglegesen felvette a szövetség azt a nevét, amelyen 1942-ben megalakult**

MAGYAR KOSÁRLABDÁZÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE (MKOSZ)

Varsányi Imre a történelmi tényen túl, így érvelt: „*a Kosárlabdázóknak van Szövetsége és nem a Kosárlabdának!*” Egyhangú döntés született. A négy évre tervezett és megválasztott tisztikar: *elnök*: Bartha Ferenc. *Társelnök*: Balsay István, Gyárfás Tamás, Prieszol József. *Aelnök*: dr. Istvánfi Csaba, Kanász Péter. *Főtitkár*: Horváth Frigyes. *Az elnökség tagjai lettek*: Acsay Attila, dr. Ajkay Zoltán, Bácskai Kornél, Cziffra Mihály, dr. Gencsev Plámen, Kertész István, Kocsis Nándor, Nagy Gábor, Ránky Mátyás, id. Tóth Viktor, dr. Villányi Antal. *Az új alapszabály értelmében létrehozták az MKOSZ Fellebbviteli Bizottságát, amelynek vezetőjének dr. Nádai Tamást választották meg.* A rendkívüli közgyűlésen *Kassai Ervint és Killik Lászlót tiszteletbeli elnökségi tagnak választották meg.* A Fővárosi Bíróság 1991. április 30-án a közgyűlés szerinti határozatok figyelembevételével az MKOSZ-t nyilvántartásba vette.

1991. június 12-17. között Tel Avivban (ISR) a 23. női EB-n – 1987 után újból – Bronz-érmes harcolt ki női válogatottunk **Pálinkás József** irányításával, aki több éven át kiválóan „dolgozó” Killik László szövetségi kapitányt váltotta az edzői székben.

1991. augusztus végén az MKOSZ elnöksége Zánkán tartotta tanácskozását. A színhely több órán át a Balatonon ringó hajó volt, ezért az ülés végig határozatképes maradt, mert csak úszva lehetett volna távozni, azt viszont senki nem vállalta.

A FIBA által klubcsapatok részére rendezett kupákban a legnagyobb siker a **BSE** nevéhez fűződik, **1979-ben a női BEK-ben** a második hely, míg a **Ronchetti-Kupában 1983-ban Kupagyőzelem**, kétszeri hosszabbítás után (83-81, 77-77, 70-70) a Spartak Moszkva ellen Olaszországban (Mestre). 1984. március 8-án Budapesten az SS Bata Roma (69-59) mögött **második hely**, ugyancsak ez az eredmény 1986-ban Barcelonában a Dinamo Novosibirsk ellen.

1986. április 3-án a Budapest Sportcsarnokban zsúfolt nézőtér előtt játszották le a Cibona Zagreb-Zalgiris Kaunas (94-82) férfi BEK döntőt. Sok kiváló kosaras játszott a két csapatban.

1998-ban újabb magyar győzelem – **aranyérem** – a Rochetti Kupában a GYSEV-Ringa játékosainak köszönhetően. A döntőben a francia A.S.P.T.T. Aix-en Provence-t győzték le oda-vissza alapon. (70-65, ill., 72-70).

A magyar női kosarasok sikereinél meg kell említeni, hogy az olasz sportlap, a *La Gazzetta dello Sport* körkérdése alapján Európa sportújságíróinak szavazata eredményeképpen **a legjobb európai játékosok** között

1982-ben: *Boksay Zsuzsannát választották a legjobbnak,*
Kiss Lenke az ötödik lett.

1985-ben: *Németh Ágnes lett a legjobb,*
Boksay Zsuzsanna a 2.-ik és
Borka Ágnes a 7.-ik.

1986-ban: *Németh Ágnes a 2.-ik, míg*
Boksay Zsuzsanna a 3.-ik.

1987-ben: *Németh Ágnes a 2.-ik,*
Boksay Zsuzsanna az 5.-ik lett.

Az Európa válogatottba: *Czirákyné Rátvay Katalin kétszer, Gulyásné Szabics Magdolna, Kiss Lenke, Németh Ágnes és Boksay Zsuzsanna egyszer kapott meghívást.*

Magyarország hivatalos válogatott mérkőzésein Németh Ágnes játszott legtöbbször, 367 alkalommal, míg a férfiaknál **Heinrich Róbert** 175-ször.

Balogh Judit, Feketéné Túróczi Nóra és Németh Ágnes kéznyomata meglelt örökítve a híres sportolók között, a Magyar Sport Csillagok Falán 2001. október 5-én.

Páder János 1974-től nyugdíjba vonulásáig, 1986-ig volt OTSH elnökhelyettese a MOB Titkára (1962-1980), majd a testület alelnöke (1980-86) volt.

Az „aranycsapat” kiválóságát, Greminger János-t 1994. őszén OTSH elnökhelyettesének nevezték ki és 1998. decemberig látta el feladatát.

Történelmi döntést hozott a FIBA, amikor engedélyezte az amerikai profi játékosok részvételét az **1992-es barcelonai 25. Olimpiai Játékokon**. Az NBA legjobb játékosából összeválogatott, **„dream team” azaz „álmocscapat”** minden ellenfelét könnyedén győzte le, és játéka méltán volt a legnépszerűbb esemény az olimpián. **Az „álmocscapat” tagjai voltak: Charles Barkley, Larry Bird, Clyde Drexler, Patrick Ewing, Earvin Johnson, Michael Jordan, Christian Laettner, Karl Malone, Chris Mullin, Scottie Pippen, David Robinson, John Stockton. Edzők: Chuck Daly és L. Wilkens.**

1997. március 8-án a Budapest Sportcsarnok IV. emeleti tanácstermében tartotta az **MKOSZ Vezetőségválasztó közgyűlését**. Zsíros Tibornak a Jelölő Bizottság elnökének előterjesztése alapján megválasztották az MKOSZ Elnökségét:

Elnök: Bartha Ferenc. Társelnökök: Balsay István, Bujtor István, Csabai Béla, Naszvadi György, Prieszol József. Általános alelnök: Nagy Gábor. Szakmai alelnök: Ránky Mátyás dr. Elnökségi tagok lettek: Fülöp Tibor, Horváth Frigyes, Katona Béla, Kiss Lenke, Kiss Zoltán dr., Nyíri Dezső dr., Várhegyi Attila, Villányi Antal dr. Az MKOSZ új tiszteletbeli tagjai: Bokodyné Domokos Irma, Cziffra Mihály, Stubán Ferenc, Szabó István, Szabó Ödön, id. Tóth Viktor, Vígh József.

1997. június 6-15-e között Magyarországon (Pécs, Zalaegerszeg, Budapest) tartották a **26. női Európa-bajnokságot**. A magyar válogatott 4. helyen végzett az azóta leégett Budapest Sportcsarnokban.

1998. július 11. és 19. között első alkalommal rendezték meg Moszkvában az **„Ifjúsági Világjátékokat”**, amelyet a NOB patronált. A magyar fiatalok nyolc sportágban – atlétika, birkózás, cselgáncs, RSG, torna, úszás, vívás és női kosárlabda – indultak, **1981. január 1-én, illetve utána születettek indulhattak**. Női kosárlabdában 16 csapat indult. Csapatunknak a csoportmérkőzések sikeres vétele után a legjobb négy közé jutását a végül Világjáték győztes Oroszország akadályozta meg. Az 5. helyért Kínától elszenvedett egy pontos (44-45) verség után, Kanadát legyőzve (74-66) szerezték meg az előkelő 7. helyet. A magyar válogatott tagjai **(1981-es születésűek): Cserny Réka, Frankovits Ágnes, Heller Anita, Szakács Ildikó, Tarnai Zsuzsanna, Török Szilvia. 1982-es születésűek: Bartha Csilla, Bereczki Szilvia, Császár Andrea, Halmos Nóra, Horváth Zsófia, Szlimák Hajnalka. Edzők: Gálos László és Szilaski Tamás.**

Tizenkilenc évvel ezelőtt (1979. július 20-29.) Messinában a **8. Leány Ifjúsági Európa-bajnokságon** Magyarország csapata a Szovjetunó mögött a **2. helyen** végzett. **Csapatunk: Benjamin Gabriella, Boksay Zsuzsanna, Deák Éva, Gulyás Ildikó, Kelemen Ilona, Kovalik Mónika, Kovács Ilona, Nagy Mariann, Németh Ágnes, Sepsei Andrea, Szabó Ildikó és Szöllősi Judit.**

Edzők: Liptai István, Bild Katalin.

Az 1. Kadett Európa-bajnokságon 1976-ban Szecsiben (POL) a Szovjetunió mögött 2. helyen végzett válogatottunk. **A következő játékosok szerepeltek:** *Bacsa Magdolna, Borka Ágnes, Deák Éva, Gulyás Ildikó, Kelemen Ilona, Kovács Ilona, Kósa Emilia, Körmendi Gyöngyi, Lisziewicz Júlia, Mohai Ágnes, Nagy Katalin, Szabó Ildikó.* Edző: *Liptai István.*

1999. június 21. és július 3. között Franciaország rendezte a **31. férfi Európa-bajnokság döntőjét.** 30 év (1969.) után újból Európa legjobb 16 csapata közé került válogatottunk. Erős csoportjában szoros mérkőzéseken „vérzett” el válogatottunk (Spanyolország 84-75, Oroszország 73-72!), s így nem jutott a legjobb nyolc közé és a 14. helyen végzett.

2001. március 30-án – az Ifjúsági és Sport Minisztérium által kiadott új Sporttörvény rendelete alapján az **MKOSZ** módosította alapszabályát és megválasztotta elnökségét. **A módosított alapszabály alapján létrejött a férfi és női hivatásos alszövetség (Liga).** A Ligák feladata a kosárlabdázás élvonalának profi – üzleti alapon történő működésének megteremtése, szervezése, irányítása, ellenőrzése az ilyen szintű bajnokságok lebonyolítása. Az **MKOSZ elnöke,** Bartha Ferenc maradt. *Társelnöknek választották:* Balsay István, Prieszol József, Várhegyi Attila. *Általános alelnök:* Nagy Gábor. *Szakmai alelnök:* Mészáros Lajos. *Marketing alelnök:* dr. Takács László. **A női hivatásos alszövetség vezetője:** *dr. Nyíri Dezső,* **a férfi hivatásos alszövetség vezetője:** *dr. Fülöp Tibor lett.* *További elnökségi tagok:* Bácskai Kornél (*Nyugati sportszervezetek képviselője*), Gazdag Sándor (*Keleti sportszervezetek képviselője*), Kertész István (*Budapesti sportszervezetek képviselője*), Buttás Pál (*Szakmai-edzői-szervezetek képviselője*), Molnár Csaba (*Utánpótlás képviselője*), Payer Erzsébet, Páva Zsolt, Práczi Péter dr., Szita Károly. *Fellebbviteli Bizottság:* dr. Nádai Tamás, Bacsfay Gyula, Szabó István, Karner István. *Felügyelő Bizottság:* Juhász Sándor, Szabadvári János, Farkasinszki Gyula.

22 év (1979-2001) után a kosárlabdáért odaadóan dolgozó **Horváth Frigyes főtitkár leköszönt.** Megköszönve mindazoknak, akik hosszú évek során támogatták és elismerték. **A főtitkári széket-pályázat alapján – 2001. április 1-ével Bodrogváry Iván kapta.**

2002. május 31-én a TF-Alulájában tartotta az MKOSZ X. Közgyűlését. A Közgyűlésen a beszámolókon túl, megemlékezés hangzott el az **MKOSZ megalakulásának 60. évfordulója (1942.) alkalmából.** A Közgyűlés az **„Aranykoszorús Elnökségi Tag” címet adományozta:** *Bild Katalin, Egyed Mihály, Gyöngyösi Elek, dr. Istvánfi Csaba, Komáromi Ede, Lőrincz Andor, Szilágyi Géza, Tóth Andor, id. Tóth Viktor, Verbényi József sporttársaknak.*

2002. szeptemberében felavatták Springfieldben a 36 millió dollárért épített **NBA hírességeinek csarnokát.**

A hazai bajnokságok évek során rengeteget változtak rendszerükben és létszámukban. Volt őszi-tavaszi, naptári éves, újra őszi-tavaszi. Volt 20 csapatos NB I. is, nem is volt rossz!

Mi vezettük be hazánkban először a **„Playoff”-rendszerű** rájátszást az **1984-85-ös bajnoki évben.** Azóta már a többi labdajáték is átvette ezt a bajnoki végjátékot.

1987-88-ban kialakult az NB I. A és NB I B. csoport.

A férfiak bajnokságát legtöbbször 33 alkalommal a Bp. Honvéd nyerte meg, míg a BSZKRT-Előre 9-szer, a MAFC 7-szer volt bajnok. (Sajnos ma már messze vannak e címtől!)

Az első vidéki bajnok 1986-87.-ben a Körmendi Dózsa lett. Az Albacomp négyszer, a ZTE háromszor volt bajnok.

A nőknél a BSE és jogelődei – a KASE, a Petőfi, a VTSK – 21 bajnokságot nyertek. A KASE-Petőfi 11 év alatt (1945-55) 10-szer lett bajnok. Az azóta megszűnt MTK – Vörös Lobogó, Vörös Meteor – 16-szor volt bajnok.

A vidéki csapatok közül 1991-92-ben a Pécsi VSK-CoOrder nyerte el először a bajnoki címet, azóta még ötször, vetélytársa a GYSEV 3-szoros magyar bajnok.

1951. és 1989. között 32 alkalommal került megrendezésre a „**Magyar Népköztársasági Kupa**”. 1990-től „**Magyar Kupa**” kerül kiírásra.

A nőknél legtöbbször a BSE, 12-szer,

a férfiaknál a Bp. Honvéd 16 alkalommal lett kupagyőztes.

A férfiaknál a Soproni MAFC (1969.)

a nőknél a Székesfehérvári VT Vasas (1966.) az első vidéki kupagyőztes. 1997-óta a Pécsi Vasutasok női csapata hatszor nyerte meg a Kupát. A Körmend férfi csapata is hatszoros Kupa győztes.

Magyar, osztrák, cseh, szlovák, szlovén **férfi élcsapatainak bajnoksága került Szuper Liga** néven megrendezésre négy alkalommal (1991-92, 1992-93, 1993-94, 1994-95) az Austria Lottó támogatásával és az MKOSZ kiváló rendezésében. Az elsőt a Tungram SC nyerte, harmadik a ZTE lett. *A kupát és a vele járó pénzdíjat a döntő színhelyén, St. Pöltenben Franz Vranitzky osztrák köztársasági elnök adta át a nagy közönségsikert aratott Tungram SC-nek.* Az utolsó Szuper Liga döntőt (Tarskirchen) a Bp. Honvéd nyerte. Sajnos anyagiak hiányában nem folytatódott ez a hasznos kezdeményezés.

Női élcsapataink részére is történt próbálkozás, de itt is az anyagi kérdések csak két évre biztosítottak **Szuper Kupát**, igaz a harmadik évben (94-95) még próbálkozás történt egy magyar-szlovák, és egy magyar-horvát közös élcsapat bajnokságra, de ennek is vége lett. Az 1992-93 évben a Tungram SC első lett, míg 1993-94-ben az MTK a második. A női Szuper Kupát nem az MKOSZ irányította, volt is vele probléma.

Régi álomom teljesül 1995. augusztus 18-óta Lugossy Norbert, majd Halmos László hathatós közreműködésével és munkájával megjelenik az „**INFÓKOSÁR**”. Sajnálatos viszont a „Kosárlabda Évkönyv”-ek (1981-1991) megszűnése.

Év végén rendszeressé és népszerűvé váltak a Kelet-Nyugat férfi kosárlabda gálák. **2001. december 29-én** megtartott gálán „**Emlékplakett**” átadásával búcsúztatták a visszavonult MKOSZ hivatalos ellenőreit: *Velkei Ferenc, Kassai Ervin, Horváth Elemér, Szabó István, Szécsi Szilveszter, Heisig József, Cziffra Mihály, Zsíros Tibor* kapott „**Emlékplakett**”-et.

Női kosárlabdázóink dicséretesen zárták a jubileumi 2002. évet, a Középdöntőben a csoportjukban, Oroszország mögött a második helyen végeztek és bejutottak a 29. Európa-bajnokság 12-es döntőjébe (Athén, 2003.09.19-28).

Férfi válogatottunknak 2003-ban még két mérkőzésen meg kell küzdenie a Svédországi EB részvételért (33. EB. 2003.09.5-14.)

Amilyen öröm a vidék kosárlabda sportjának felemelkedése, annyira fájó és elszomorító a budapesti kosárlabda minőségi visszaesése. Budapesten nincs NB I A csoportos férfi csapat!!! (2002), női is csak kettő (BSE, BEAC).

Fővárosunkat súlyosan érintette a **KSI** megszűnése, valamint több élcsapat „eltűnése”.

Dicséretes a **MOB** kezdeményezése az „Életút-program”. Az akció felelőse **Dr. Istvánfi Csaba**, ami a siker egyik biztosítéka. Cél a kiemelkedő tudású fiatal sportolók tanulmányi lehetőségének biztosítása, diploma megszerzése idehaza hazánkban. Ez a női kosárlabdázás szempontjából jelentős lehet, hiszen az utóbbi időben több, mint 40 tehetséges leányzó került ki az Egyesült Államokba, köztük felnőtt, junior, ifjúsági válogatottak. Nem tudni a kinti öt év mit hoz életükben.

A napról-napra népszerűbb sportágunknak országosan problémája a Sportcsarnokok állapota, mérete, hiánya. Több esetben kint maradnak nézők, vagy már ki sem mennek a mérkőzésre. Nézettség emelkedését csak nagyobb befogadó képességű Sportcsarnokok oldhatják meg.

A **Kosárlabdázás** egy szemet, lelket és testet gyönyörködtető játék, mely az egész világon elterjedt, népszerű lett, hatalmas tömegeket mozgat meg, mind a játékosok, mind a nézők körében, hazánkban is mindez elmondható róla.

„...bárcsak minél több ilyen testet, lelket s szellemet nevelő sportszerű játékot kapna a magyar ifjúság.”

Dr. Hepp Ferenc (1942.)